

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:608

av **Carina Ohlsson m.fl. (S)**

Nationell uppföljning av försök med förkortad heltidsnorm

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de försök som pågår med förkortad arbetstid bör följas upp nationellt och utredas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I början av 1900-talet drev arbetarrörelsen igenom kravet på åtta timmars arbetsdag, arbetsveckan var då 6 dagar. Därefter kortades arbetstiden successivt ner till 40 timmars veckotid 1971.

Sedan 1970-talet har välståndet i Sverige ökat, men samtidigt fördelats allt mer ojämnt. Sedan 1990-talet har arbetsmarknaden präglats av hög arbetslöshet, växande klyftor och löneskillnader. Frågan om arbetstidsförkortning har överskuggats av frågor om låga löner, ofrivillig deltid, visstidsanställningar och dålig arbetsmiljö. Många fackförbund vill se en kortad arbetstid, men har valt att inte driva kravet idag. Inte minst kvinnodominerade fackförbund, där många av medlemmarna jobbar deltid och saknar fast anställning. De har sett tendenser till att kravet på en kortare heltidsnorm istället lett till lägre löner eller inneburit fler ofrivilliga deltider, dvs. kortad arbetstid utan ersättning.

Det finns goda motiv för att fortsätta att driva frågan. Den är viktig inte minst för många kvinnodominerade yrken som verkligen behöver insatser för att motverka stress och ohälsa. Det är samtidigt viktigt att undvika riskerna med att bara korta kvinnors arbetstider, då är risken att kvinnor istället får ta mer ansvar för det obetalda arbetet i hemmet. En generell arbetstidsförkortning kan ge både män och kvinnor mer tid för hem, familj, rekreation och sociala relationer.

Det är självklart också så att kortad arbetstid måste vägas mot andra angelägna mål, som mer resurser till gemensam välfärd för alla (skola, vård, omsorg, etc.).

Försök pågår på flera ställen. Det är då viktigt att följa upp dessa och att konsekvenserna utreds i sin helhet av förkortad heltidsnorm.

Flera kommuner och även landsting har infört arbetstidsförkortning på försök. Att förändra samhällets reproducerande och orättvisa strukturer kräver en omfördelningspolitik som tar hänsyn till både makt, tid och kapital. Det finns således flera perspektiv utifrån vilka vi kan hävda att tiden för ytterligare en arbetstidsförkortningsreform skulle kunna motiveras.

Det är viktigt att de försök som pågår följs upp. Som vi kan läsa i utredningsdirektiven till ”Trygghet och utveckling i anställningen vad gäller arbetstid och ledighetutredningen”:

Sverige betraktas som ett av världens mest jämställda länder och har den högsta sysselsättningsgraden för kvinnor inom EU men samtidigt har vi en relativt könssegregerad arbetsmarknad.

Även om utvecklingen tyder på en minskad könsuppdelning av arbetsmarknaden visar också statistiken att fler män än kvinnor arbetar heltid och att den faktiskt arbetade tiden för kvinnor är betydligt lägre än för män. Av samtliga sysselsatta kvinnor arbetade nästan var tredje, 31 procent, deltid under 2016 jämfört med drygt 14 procent av de sysselsatta männen. I åldersgruppen 16–24 år var 52 procent deltidsanställda 2016.

Förhållandena på arbetsmarknaden liksom i övriga samhället förändras. Skyddet för arbetstagare i Sverige tog i början av förra århundradet utgångspunkt i att genom kollektivavtal säkra fasta tjänster och fasta arbetstider i stället för att arbetstagare fanns tillgängliga vid behov. Arbetstagarna fick på så sätt trygghet över tid i sin anställning. Arbetsmarknadens parter har utnyttjat möjligheten att förhandla om arbetstider för att anpassa den efter olika verksamheters behov. I vår närtid har det för att möta nya utmaningar och behov av anpassningar skett en utveckling mot olika typer av anställningsformer såväl som en påverkan på arbetstidens omfattning och förläggning.

Arbetstiden är också ofta dåligt fördelad över arbetslivet. Många som just kommit in på arbetsmarknaden arbetar mindre än man vill göra, andra tvingas bort från arbetslivet i förtid. På samma gång kan en del heltidsarbetande, men också personer som arbetar deltid men med osäkra visstidsanställningar, uppleva att de skulle vilja arbeta mindre för att få mer tid för familj och fritid.

Det är därför av stor vikt att de försök som pågår med förkortad arbetstid följs upp nationellt och utreds. För att tydliggöra jämställdhetsaspekterna är det viktigt att ta med vad de involverade gör på den frigjorda tiden (fritiden) för att tydliggöra fördelningen av det obetalda arbetet, utöver löneutveckling, hälsoaspekter, välmående m.m.

Carina Ohlsson (S)

Hillevi Larsson (S)

Paula Holmqvist (S)

Anna Wallén (S)

Monica Green (S)

Veronica Lindholm (S)